

Yüzleşmediğimiz 12 Mart Darbesinin 45.yılı

Oral ÇALIŞLAR

12 Mart 1971 askeri müdahalesi günlerindemiz. Bu darbe, 27 Mayıs 1960'taki darbeden değışikti. Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç ve üç kuvvet komutanı, bir bildiri yayınlayarak, hükümetin istifasını istedi. O sırada Başbakan olan Süleyman Demirel ve bakanlar kurulu istifa etti. Meclis kapatılmadı. Yerine "reform hükümeti" adı verilen Nihat Erim başkanlığında yeni bir hükümet kuruldu. "Atatürkçü reformlar" yapacak olan hükümet, askerin denetimi altında çalışmalarını sürdürdü. Bu arada hükümet Meclisten de güvenoyu aldı. Ardından İstanbul ve İzmir başta olmak üzere 6 ilde sıkıyönetim ilan edildi. Mahir Çayan ve arkadaşları, Deniz Gezmişleri kurtarmak hedefiyle İstanbul'da İsrail Başkonsolosu Efraim Elrom'u kaçırdılar. Bir süre sonra öldürdüler. Sonraki 40 yılımıza damgasını vuracak gelişmeler ardı arkasında yaşandı.

Nasıl Yakalandım?

Gaziantep'e her gittiğimde içime bir hüzün çöker ve geçmiş gözümün önünden bir film şeridi gibi akar. Kaypakkaya ile oturup sohbet ederken Oruçoğlu gecikmişti; sıkıldım. Çevreyi dolaşmaya çıktım.

O zaman eski İçişleri Bakanlarından Faruk Sükan'ın yöneticiliğini yaptığı Demokratik Parti'nin Gaziantep İl Kongresinin yapıldığı bir toplantıya rastladım. Faruk Sükan konuşuyordu. Ben de uzaktan izliyordum.

Geri dönüp Kaypakkaya'nın beni beklediği parka dönerken arkama bir kalabalık düştü. Beni tanıyan birisi ihbar etmişti. Kaçtım kovaladılar ve bir süre sonra yakalandım. Aranıyordum, Ankara'ya Mamak askeri cezaevine gönderildim.

Kaypakkaya kaçıp kurtulmuştu. Onu bir daha görmedim. Cezaevindeyken onun (18 Mayıs 1973) Diyarbakır'da öldürüldüğü haberini aldım.

12 Mart askeri darbesi döneminde Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan, Yusuf Arslan idam edildiler. Mahir Çayan ve 9 arkadaşı Kızıldere'de öldürüldü. Ayrıca bazı devrimci gençler de polis ve askerle girdikleri çatışmalarda hayatlarını kaybettiler.

Siyasette Kan Davası

Deniz Gezmişlerin idam cezası Meclis'te tartışılırken, Süleyman Demirel'in başında bulunduğu Adalet Partililer, "üçü üç" diye bağırıyorlardı. 1960 askeri darbesinde idam edilen Menderes ve iki arkadaşının intikamını almak amacıyla Denizlerin idamını onaylamışlardı.

O dönemde sosyalist hareketin bir bölümü, "silahlı mücadele" kararı almışlardı. Denizler dağlara yönelirken, Mahirler şehirleri, Kaypakkaya ve arkadaşları, köylük bölgeleri temel alarak, silahlı

eylemlere giriştiler. Kaypakkaya'nın eylemlerinden birisi, Nurhak dağlarında öldürülen Sinan Cemgil ile iki arkadaşını ihbar ettiği söylenen İnekli köyünün muhtarını kaçııp öldürmesiydi.

Mahirler, İsrail Başkonsolosunun dışında Ünye'deki NATO radar üssünde görevli üç İngiliz teknisyeni rehin aldılar. Kızıldere'de MİT operasyonu ile öldürülmeden önce onları öldürdüler. 12 Mart'ın ilk Başbakanı Nihat Erim de yıllar sonra bir sol örgüt tarafından İstanbul'daki evinde öldürüldü(1980).

Hürriyet Yayın Grubu

12 Mart 2016